

«حق بازگشت فلسطینیان در پرتو حقوق بین الملل»

«حق بازگشت فلسطینیان در پرتو حقوق بین الملل»

فاطمه ابراهیمی[1]

چکیده:

از بدو تاسیس رژیم غاصب اسرائیل، وضعیت پناهندگان فلسطینی یکی از مسائل مهم جامعه بین المللی است. در همان بدو تاسیس، این رژیم غاصب بیش از 750 هزار فلسطینی را مجبور به کوچ اجباری کرد. بر اساس حقوق بین الملل، کوچ اجباری و اخراج فلسطینیان از خانه و کاشانه خود و سرزمین مادریشان از مصادیق پاکسازی نژادی محسوب می‌شود و مسئولیت کیفری عاملان و مسئولیت بین المللی رژیم غاصب را محقق می‌کند. این افراد و سایر فلسطینیان که بعلت جنگ‌های نابرابر و فجایع متعدد در سرزمین اشغالی فلسطین مجبور به ترک وطن خود و سپس پناهنده یا آواره سایر کشورها شدند، بر اساس حقوق بین الملل حق بازگشت به کشور خود را دارند. در حال حاضر بیش از دو سوم از جمعیت مردم فلسطین بیشترین و قدیمی ترین جمعیت پناهندگان جهان را تشکیل می‌دهند. فلسطینیان آواره از وطن همچون سایر انسان‌ها بر اساس اعلامیه جهانی حقوق بشر و ميثاق حقوق مدنی و سیاسی حق دارند، هر کشوری از جمله کشور خود را ترک کنند یا به کشور خود بازگردند و هیچ انسانی را نمیتوان خودسرانه از بازگشت به کشورش منع کرد. حق بازگشت به وطن اصلی در حقوق بشردوستانه نیز بر اساس کنوانسیون‌های چهارگانه ژنو و حقوق بین الملل عرفی نیز برسمیت شناخته شده است و بر این اساس رژیم غاصب اسرائیل طبق تعهدات حقوق بشری و حقوق بشردوستانه همچون سایر کشورها موظف به احترام به این حق و حمایت و اجرای آن است. اما متسافانه علی‌رغم شناسایی این حق بشری در اسناد مهم بین المللی و تاکید بر حق بازگشت فلسطینیان در قطعنامه‌های مختلف سازمان ملل متحد، رژیم غاصب اسرائیل هیچگاه پایبند به آن نبوده است و با تصویب قوانین مختلف مانع تحقق حق بازگشت فلسطینیان شده است. لذا این رژیم بعلت تخلف از این تعهد مهم بین المللی، باید مسئولیت بین المللی آن را متحمل شود. بر این اساس با عنایت به تاثیر دیپلماسی عمومی، متفکران مسلمان و آزاد اندیشان جهان باید این حق مهم را از مجامع بین المللی بویژه سازمان ملل متحد پیگیری کنند. امید است تضمین حق بازگشت فلسطینیان، گامی موثر بر

تحقق حق تعیین سرنوشت و تشکیل دولت منسجم فلسطین شود.

وازگان کلیدی: حق بازگشت، آوارگان فلسطینی، قطعنامه های مجمع عمومی، اسناد بین المللی حقوق بشری، مسئولیت بین المللی

- [1] دکترای حقوق بین الملل، مدرس دانشگاه و پژوهشگر حقوق بین الملل